

Ohjeita vihapuheen tai häirinnän kohteelle

Kolmannes kuntapäätäjistä on ollut työnsä vuoksi vihapuheen kohteena. Kaksi kolmasosaa päätäjistä arvioi vihapuheen lisääntyneen viime vuosina. Vihapuhe vaientaa kohteitaan ja vähentää politiikkaan osallistumista.

Mitä vihapuhe on?

Vihapuheen taustalla on epäluulo tai vihamielisyys jotain ihmisryhmää kohtaan. Vihapuhe on viestintää, joka levittää tai lietsoo vihaa yhtä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan. Viestintä voi olla puhetta, mutta se voi olla myös esimerkiksi eleitä, kirjoituksia, kuvia, symboleja, musiikkia, piirroksia ja elokuvia.

Vihapuhe voi olla

- rangaistavaa, eli rikoslaisissa kiellettyä
- yhdenvertaisuuslain tai tasa-arvolain kieltämää syrjintää
- muuten yleisesti haitallista ilmaisua.

Vihapuhe kohdistuu johonkin ihmisen tai ihmisryhmän ominaisuuteen. Rikoslaisissa on mainittu seuraavia ominaisuuksia:

- rotu
- ihonväri
- syntyperä
- kansallinen tai etninen alkuperä
- uskonto tai vakaumus
- seksuaalinen suuntautuminen
- vammaisuus

Vihapuhe voi myös kohdistua johonkin vastaan olevaan ominaisuuteen, esimerkiksi sukupuoleen.

Rangaistava vihapuhe voi kohdistua yhteen ihmiseen tai ihmisryhmään. Jos vihapuhe kohdistuu yhteen ihmiseen, kyseessä voi olla esimerkiksi kunnianloukkaus tai laiton uhkaus. Jos vihapuhe kohdistuu ihmisryhmään, kyseessä voi olla kiihottaminen kansanryhmää vastaan.

Vihapuheeseen liittyy usein myös **häirintää**.

Myös se on kielletty laissa, erityisesti yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaisissa.

Häirintää voivat olla tilanteet, joissa joku käyttäytyy sinua kohtaan nöyryyttävästi, halventavasti tai uhkaavasti.

Seksuaalinen häirintä voi olla esimerkiksi vihamielistä tai törkeää puhetta (esimerkiksi homotelu tai huorittelu) tai seksin ehdottamista. Se voi olla myös fyysistä koskettelua, joka tapahtuu ilman sinun lupaasi.

Sukupuoleen perustuva häirintä liittyy sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun. Se on käytöstä, jolla pyritään halventamaan ja alentamaan toisen henkilön sukupuolta.

Mitä tehdä jos joudut vihapuheen tai häirinnän kohteeksi?

Vihapuheesta ja häirinnästä tehtävät ilmoitukset auttavat muodostamaan kokonaiskuvan tilanteesta. Tällöin niihin voidaan puuttua.

Ilmoittaminen voi johtaa siihen, että

- tekijä saa rangaistuksen
- tekijä ei tee tekoaan uudestaan
- tilanne ei muutu vakavammaksi

Jos vihapuhe tai häirintä liittyy toimiisi politiikassa, siitä on hyvä ilmoittaa **puolueelle**. Monilla puolueilla on ohjeita tai toimintamalleja häirintää kokeneille.

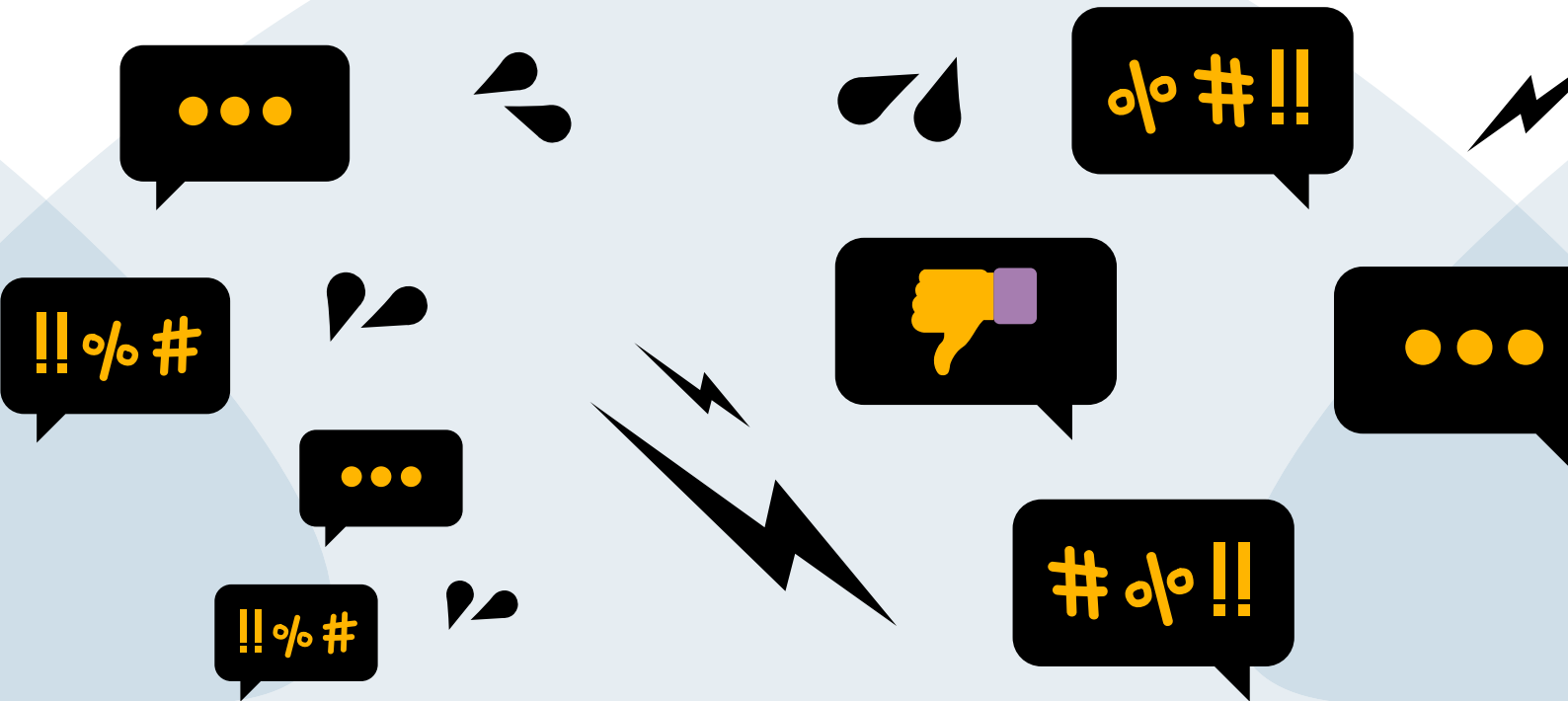
Jos epäilet, että kyse on rikoksesta, tee **rikos-ilmoitus**. Uhri tai rikoksen todistaja voi tehdä rikosilmoituksen millä tahansa poliisilaitoksella. Poliisin nettisivujen kautta voit tehdä rikosilmoituksen vähäisissä rikoksissa, jotka eivät vaadi poliisilta välittömiä toimenpiteitä. Kiireellisissä tilanteissa soita yleiseen hätänumeroon 112.

www.poliisi.fi

Voit olla yhteydessä **yhdenvertaisuusvaltuutettuun**, jos olet kokenut tai havainnut syrjintää tai häirintää iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhe-suhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. www.syrjinta.fi

Voit ottaa **tasa-arvovaltuutettuun** yhteyttä, jos olet kokenut syrjintää tai häirintää sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. www.tasa-arvo.fi

Rikoksen uhrin saavat tukea ja neuvontaa **Rikos-uhripäivystyksestä** www.riku.fi

FACTS TIEDOLLA FAKTA ČINJENICE
AGAINST VIHAA MOT PROTIV
HATE VASTAAN HAT MRŽNJE

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Tiedolla vihaa vastaan –hanke (Facts against Hate) on saanut rahoitusta Euroopan Unionin perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuus –ohjelmasta (2014-2020). Julkaisun sisällöt ovat täysin tekijöiden vastuulla, eivätkä ne välttämättä edusta Euroopan komission näkemyksiä.